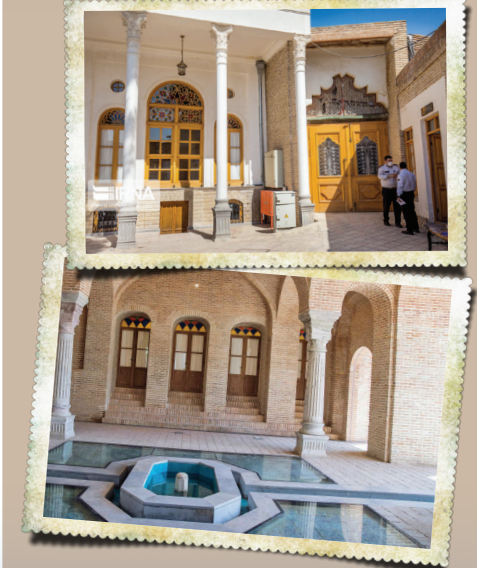

سریالی ترین خانه تهران

آشنایی با خانه اتحادیه، یکی از زیباترین خانه‌های تاریخی تهران که روزگار پرماجری را سپری کرده است

خانه امین السلطان یا خانه اتحادیه معروف به خانه تهران را بیشتر با سریال دهه پنجاهی دایی جان ناپلئون، ساخته ناصر تقوایی می‌شناسیم اما این خانه روایت‌های تاریخی زیادی در دل خود دارد. این خانه تاریخی به یادگار مانده از سبک معماری قاجارها که ثبت ملی هم شده، روزگار پرماجری را سپری کرده؛ از زمان ساخت و ماجرای دست به دست شدن بین مالکان پسر آوازه‌اش تا آتش سوزی روز کودتای ۲۸ مرداد. قصه خانه تهران از قدرت گرفتن محمدابراهیم، آبدارچی و چاروادار گمنام ناصرالدین شاه شروع شد که از شاه مملکت لقب «امین السلطان» گرفت. محمدابراهیم خان از موقعیتش برای خرید زمین و باغ و ساخت خانه‌ای اعیانی در محدوده

لاله زار استفاده کرد و خانه باغی در خیابان لاله زار فعلی ساخت که ار تپه‌ای برای پسر دومش، میرزا علی‌اصغر خان امین السلطان شد. علی‌اصغر خان هم مثل پدر، زیرک و باهوش بود و خیلی زود با پوشیدن لباس صدارت توانست پله‌های ترقی را به خوبی طی کند. اما از آنجا که در روی یک پاشنه نمی‌چرخد و مخالفان و دسیسه‌چینان برای رسیدن به قدرت بیکار نمی‌مانند، در پی همین مخالفت‌ها عباس صراف، اتابک اعظم را ترور کرد و عمارت زیبا و معروفش در لاله زار سهیم نوادگانش شد تا اینکه سال ۱۲۹۵ ورنه این ار تپه را به رحیم اتحادیه تیریزی فروختند. با تغییر مالکیت، عمارت امین السلطان این بار به نام تاجر معروف تیریزی، اتحادیه، شهرت پیدا کرد؛ خانه‌ای که مانند همه خانه‌های قاجاری معماری چشم‌نوازی دارد.

این خانه تاریخی در سال ۱۳۸۴ در فهرست آثار ملی ایران قرار گرفت و پس از مرمت از سوی سازمان زیباسازی، «خانه تهران» نامیده شد

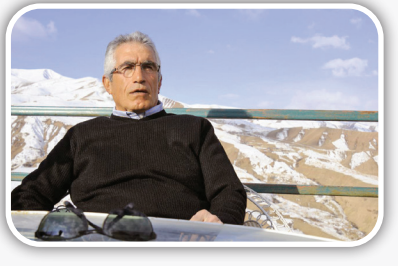
ادعونی اُتَجِبْ لَکُم

دعای روز نهم ماه مبارک رمضان
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِيهِ مِنَ الْمُتَّقِينَ وَالْجَمَلِيِّينَ فِيهِ مِنَ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ
الْقَاتِنِينَ وَالْجَمَلِيِّينَ فِيهِ مِنَ أَوْلِيَاءِكَ الْمُقَرَّبِينَ بِرَأْفَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

به نام خداوند بخشنده مهربان
خدا یا مرا در این روز از توبه و استغفار کنندگان قرار ده و از بندگانت صالح مطیع خود مقرر فرما و هم در این روز مرا از دوستان مقرب درگاه خود قرار ده به حق لطف و رأفت‌ای مهربان‌ترین مهربانان عالم.

یادداشت

گنجینه‌ای از ناگفته‌های پدر

زندگی یاد مهندس میرحسین علایی طالقانی فرزند آیت‌الله سید محمود طالقانی که در روز دوشنبه ۱۳ اسفند بدوود حیات گفت را عمدتاً در باغچه مصفاش در قریه گلیرد طالقان (زادگاه پدر) به خاطر سپرده‌ام. چه هر از گاه، برای شرکت در بزرگداشت‌های آیت‌الله، ضبط خاطراتش و نیز در حاشیه برخی برنامه‌ها در منطقه شهرک طالقان، همراه با برادرش زنده یاد سیدمهدی طالقانی، دیداری تازه می‌کردیم. در فراسوی آن دهکده و مشرف به دره‌ای که به اورازان - روستای آبا و اجدادی جلال‌الاحمد - چشم‌انداز داشت، خانه و باغی برپا داشته بود. خود می‌گفت: «پدر معمولاً در سفر به گلیرد در این نقطه می‌نشست و به تفکر و مطالعه و عبادت می‌پرداخت و من نیز پس از اقامت در این روستا، تصمیم به آبادی آن گرفتم.» گنجینه‌ای از گفتنی‌ها و ناگفتنی‌های آیت‌الله طالقانی بود که بخش‌هایی از آنها را ضبط کردم و در این میان، ۲ گفت‌وگوی بلند از وی را در نشریات «شاهد یاران» و «یادآور» منتشر ساختم. بازدید کنندگان از زادگاه پدر را به وفور و تواضع، مهمان و پذیرایی می‌کرد. در ارتقای فرهنگی و اقتصادی طالقان و گلیرد می‌کوشید. در این فقره، بارها با متولیان امر به رایزنی پرداخت. از مقولات سیاسی و اجتماعی، درکی واقع‌بینانه داشت و نیز شجاعتی که در بیان و کردار نمایان می‌ساخت. در نوجوانی ورزش را آغاز کرد در آن می‌مدارجی دست یافت و تا سرحد امکان، آن را پی گرفت. او، یک‌بار، توسط جهان پهلوان غلامرضا تختی تقدیر شد. مهندس طالقانی در مجموع، نمونه‌ای از نیکدلی، مهرورزی، تلاش و روشن‌بینی بود. خدایش رحمت کند.

سوزۀ روز

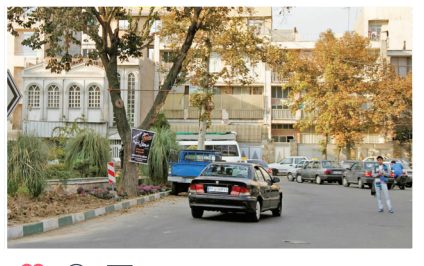
هزار هزار لبخند

آجیل و خشکبار، این سلبریتی محبوب در سید شب عید خانوارهای ایرانی حالا چند سالی است که روز به روز خودش را بیش از گذشته می‌گیرد و از کنار سفره‌های هفت‌سین ما مدام دور تر و دورتر می‌شود. البته این موضوع به ضرر خودش تمام می‌شود، چون با هر کیلو پسته اکبری به قیمت یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان یا هر کیلو آجیل چهارمغز شور به قیمت لاقال یک میلیون و ۱۰۰ هزار تومان دیگر بعید است که یک کارمند با حقوقی متوسط افتخار دهد و این کالای لوکس را به خانه ببرد. پیششده می‌کنیم آجیل‌ها از روی دست سکه طلا تقلب نکنند و به این خیال بیفتند که اگر آنها هم مثل صاف قیمتی نجومی پیدا کنند، مردم برای خریدشان صف می‌کشند و حتی آنها را پیش خرید می‌کنند. زهی خیال باطل! طلا کجا و آجیل کجا! طلا می‌تواند حتی سال‌ها در متکا بماند، اما تا به حال دیده نشده که کسی آجیل را در متکا بپوشد مخفی کند. خلاصه پیششده ما به آجیل‌های شب عید آن است که اگر قصد سفر عید به خانه ما را دارند، قیمتشان را هر چه زودتر متعادل کنند و بدانند و آگاه باشند که مهمانی‌های عید ما ایرانی‌ها گاهی با یک کیلو تخمه آفتابگردان هزار لبخند هم سر می‌گیرد.

تهرانگرام

حکایت میدان گوجه‌فرنگی

میدان گوجه‌فرنگی یا همان ایستگاه گوجه‌فرنگی از معروف‌ترین و خاطره‌انگیزترین مکان‌های محله تاریخی بریانک است. نام گذاری میدان گوجه‌فرنگی به دلیل فعالیت نخستین کارخانه محلی تولید رب گوجه‌فرنگی در این محله بود. در آن اطراف مزارع گوجه‌فرنگی وجود داشت و به همین دلیل ۲۲ گاراژ در آن حوالی به نخستین کارخانه رب سازی تبدیل شد. این کارخانه بزرگ و مجهز نبود، اما اهالی به آن می‌گفتند کارخانه رب گوجه‌فرنگی. میدان گوجه‌فرنگی بعد از مدتی به میدان رضایی و ایستگاه اتوبوس آنجا هم به ایستگاه رضایی معروف شد. دلیل این تغییر نام به صاحب باغی مربوط می‌شد که در این محدوده باغ بزرگ توت داشت. محمدباقر رضایی از باغداران و زمین‌داران بریانک قدیم بود. سال‌ها بعد هم در جریان توسعه شهری این ایستگاه و میدان از بین رفت و بلوار بریانک ساخته شد.

تهران مصور

اولین فوتبال در تهران

تقریباً از اواخر قرن سیزدهم خورشیدی بود که بازی فوتبال توسط کارکنان سفارت انگلیس در تهران و دیگر انگلیسی‌های ساکن تهران در بین مردم تهران باب شد. میدان مشق نخستین زمین فوتبال بود. پس از مرگ مظفرالدین‌شاه، انگلیسی‌ها محل بازی خود را تغییر دادند و آن را به مجاورت حصار ناصری در ضلع شمال سفارت انگلیس در خیابان فردوسی انتقال دادند. اما هنوز این بازی‌ها و آن زمین برای مردم تهران رسمیت نداشت تا اینکه سرانجام در اوایل سال‌های قرن سیزدهم خورشیدی، وقتی احمدشاه داشت آخرین بسال‌های سلطنت خود و سلسله قاجار را به سپری می‌کرد، در جنوب اراضی بهجت‌آباد در ضلع شمالی حصار ناصری، خیابان انقلاب، حوالی دبیرستان البرز (دانشگاه امیرکبیر) نخستین زمین فوتبال شهر تهران به همت کمیته‌ای لنج ساخته شد. این زمین با دروازه‌های قانونی‌اش کاملاً با زمین‌های امروزی فوتبال مطابقت داشت.

تهران نامه

حکایت ترازوی کاسبان

کاسبان در ماه رمضان بیشتر از ایام دیگر به ترازوهایشان حساس بودند. ترازوها و باسکول‌هایشان را اواخر شعبان حتماً چک می‌کردند یا تستین‌تر می‌گرفتند تا کم‌فروشی در معامله صورت‌نگیرد. جنس باکیفیتی می‌آوردند و سعی می‌کردند جنس‌هایشان را ارزان‌تر بدهند. با خوشرویی با مردم رفتار می‌کردند. اول صبح قرآن را روی میز می‌گذاشتند و قرآن‌شان را می‌خواندند. آن دوران در بازار، درس مکاتب برگزار می‌شد به همین خاطر اوستاها، شاگردهایشان را می‌فرستادند که درس مکاتب ببینند. ماه رمضان، ماه دوستی، رفع کدورت‌ها، ماه آشتی‌کنان و طلب بخشش از دیگران بود.

مکت

معماری باشکوه
خانه اتحادیه تهران را نمی‌توان تنها یک خانه با یک عمارت دانست با اینکه این چنین نامگذاری شده است اما در واقع مجموعه‌ای از چندین عمارت و بناست که در باغ بزرگ اتحادیه قرار دارد. طراحی عمارت اول شامل دو بخش اندرونی و بیرونی است که در دو سمت درهای ورودی و خروجی بنا واقع شده است. سمت ورودی خیابان لاله زار سردر سستون نیم گردی دارد و قوس بالای در با آجرهای تراش‌دار تزئین شده است و در سردر آن قاب اسماء جلاله به چشم می‌خورد و بالای ورودی شمال شرقی باغ هم به طول ۲ متر مقرنس کاری شده است. مقرنس‌کاری‌های این بخش به صورت چهارکاسه‌ای و دارای ۲ اویز است. عمارت دوم کمی دورتر از این ورودی مقرنس‌کاری شده با درهایی فلزی و ۲ ستون سنگی قرار دارد. ستون‌ها یادگاری باقیمانده از دوران امین السلطان و طراحی اولیه این خانه، چند دیوار و تنه و یک حوضچه بین عمارت سوم و چهارم است. عمارت سوم در مرکز و شمال باغ، شکلی (L) مانند دارد. روبه‌روی این عمارت حوضی بزرگ قرار گرفته و تمامی سردرهای آن گچبری‌های سنتی دارند و در بخش‌های زیرین دیوار آجرچینی‌های مختلف را می‌توان دید.

موزه مشاهیر

بزرگ‌ترین عمارت خانه اتحادیه (مساحت ۶ هزار متر) به موزه مشاهیر اختصاص داده شده و حدود ۱۵۰ تا ۲۰۰ مجسمه‌ها بزرگ‌ناله مربوط به مشاهیر ایران زمین در آن قرار دارد. این مجسمه‌ها توسط هنرمندان در کارگاه سازمان زیباسازی ساخته شده‌اند.

لوکیشنی برای سریال تقوایی

سال ۱۳۵۴ ابود و ناصر تقوایی برای فیلمبرداری سریال دایی جان ناپلئون به دنبال یک مکان مناسب بود که مدیر تولید، خانه و باغ اتحادیه را پیشنهاد می‌دهد. پس از مرمتی سه ماهه این خانه برای فیلمبرداری آماده می‌شود. این سریال در قسمت بیرونی اندرونی، خانه از باغی، حوضخانه و چند بخش دیگر فیلمبرداری شد. هنوز خاطره درختان انبوه و باغ پرنشاط اتحادیه از سریال دایی جان ناپلئون در ذهن بینندگان به جا مانده است.

حریق در خانه اتحادیه

روز ۲۸ مردادماه سال ۱۳۲۲ همزمان با بلوا و شلوغی شهر و در جریان کودتا، حریق در خانه اتحادیه به دلیل آجاره یکی از عمارت‌ها سه حزب توده اتفاق افتاد. تا زمان بازسازی مجدد این خانه آثار این آتش سوزی قابل رویت بود. این خانه تاریخی در سال ۱۳۸۴ در فهرست آثار ملی ایران قرار گرفت و از سوی سازمان زیباسازی خریداری شد و بعد از ۵ سال مرمت و بهسازی از سال ۱۳۹۴ با عنوان «خانه تهران» کاربری فرهنگی پیدا کرد.

تعدادی از مجسمه‌های موزه مشاهیر خانه اتحادیه